

Zesde Voortgangsrapportage PMR/750ha

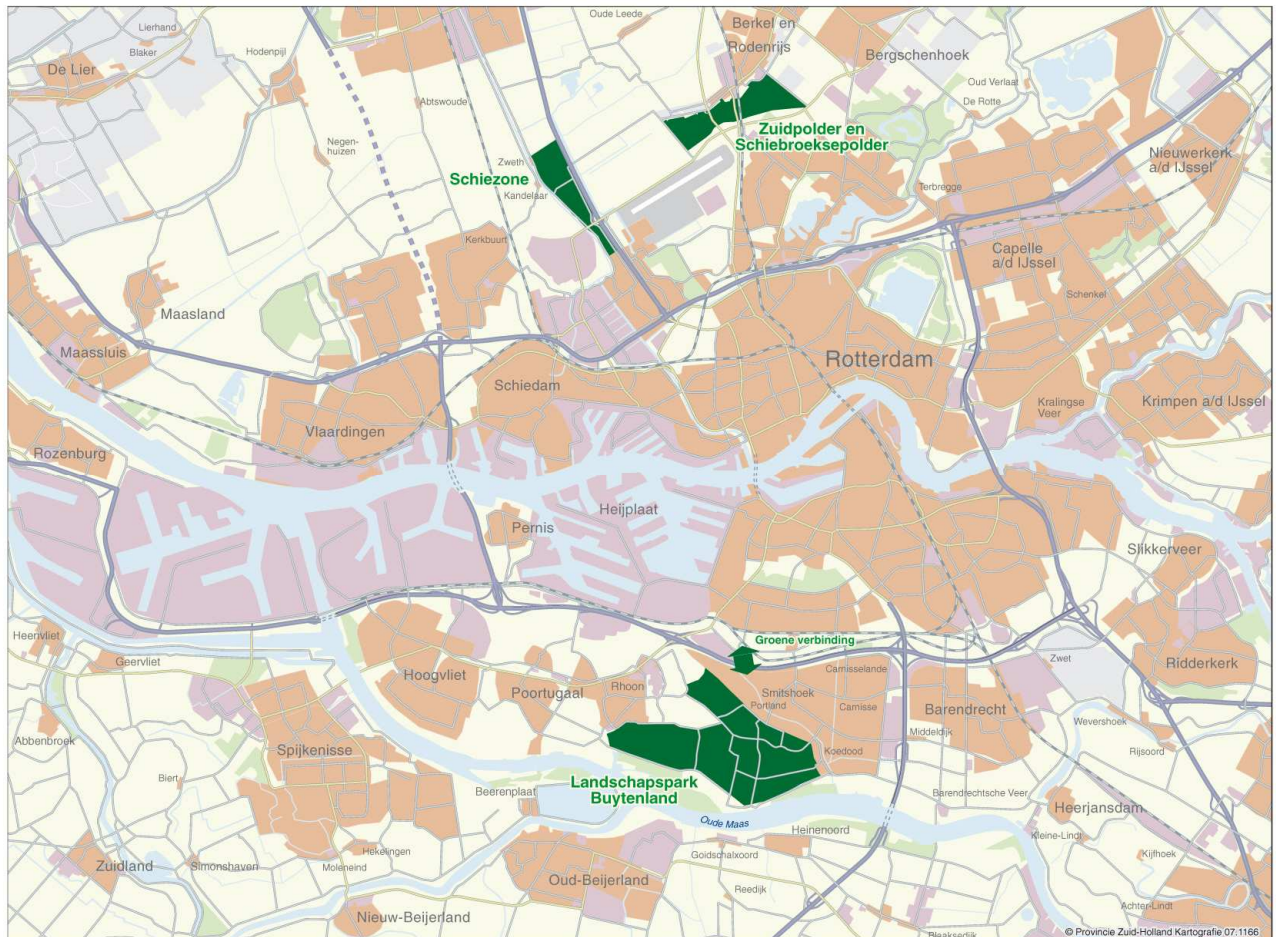
Vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg PMR/750ha op 10 september 2009

Inleiding

Na de parlementaire instemming eind 2006 met de PKB PMR en de uitvoeringsafspraken zoals vastgelegd in de Uitwerkingsovereenkomst PMR/750 ha (UWO PMR/750ha) is het deelproject PMR/750ha in een stroomversnelling gekomen. De provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de Stadsregio Rotterdam staan voor de volgende opgave:

- Sturing op het Programma PMR/750ha: interbestuurlijke programmacoördinatie met als kerntaken sturing op resultaat, voortgang, tijd, budget en risico's zoals omschreven in de PKB PMR en UWO PMR/750ha;
- De feitelijke realisatie van de onder het programma vallende deelprojecten:
 - o Landschapspark Buytenland op Midden-IJsselmonde (600ha natuur- en recreatiegebied), projecttrekker provincie Zuid-Holland;
 - o Noordrand van Rotterdam bestaande uit de Schiebroekse en Zuidpolder ("Vlinderstrik", 100 ha natuur- en recreatiegebied) en de Schiezone (50 ha natuur- en recreatiegebied), projecttrekker gemeente Rotterdam;
 - o Groene Verbinding (wandel- en fietsverbinding over infrastructuurbundel), projecttrekker Stadsregio Rotterdam.

Hieronder volgt een overzichtskaart met de genoemde deelprojecten.

Het Programma PMR/750ha kent ten opzichte van de andere PMR-onderdelen een eigen uitvoeringsdynamiek over een periode van 15 jaar. Om de dubbele doelstelling van PMR waar te maken, spannen partijen zich maximaal in om de voortgang inzake de planvorming, uitvoering van de grondverwerving en exploitatie te bespoedigen. De PKB, de UWO PMR/750ha en het in 2007 vastgestelde Uitvoeringsprogramma PMR/750ha zijn leidend.

Als eerste aanspreekpunt voor het Programma PMR/750ha heeft de provincie Zuid-Holland samen met haar bestuurlijke partners de Stadsregio Rotterdam en de gemeente Rotterdam afspraken gemaakt over de onderlinge taak- en rolverdeling en samenwerking en deze vastgelegd in een programmabeheersstructuur (zie bijlage 1). Sluitstuk daarvan is de Administratieve Organisatie, waarbij op productniveau de voorwaarden worden geschapen voor eenduidigheid in sturing, control, administratie en informatiestromen.

Verslagperiode Zesde Voortgangsrapportage

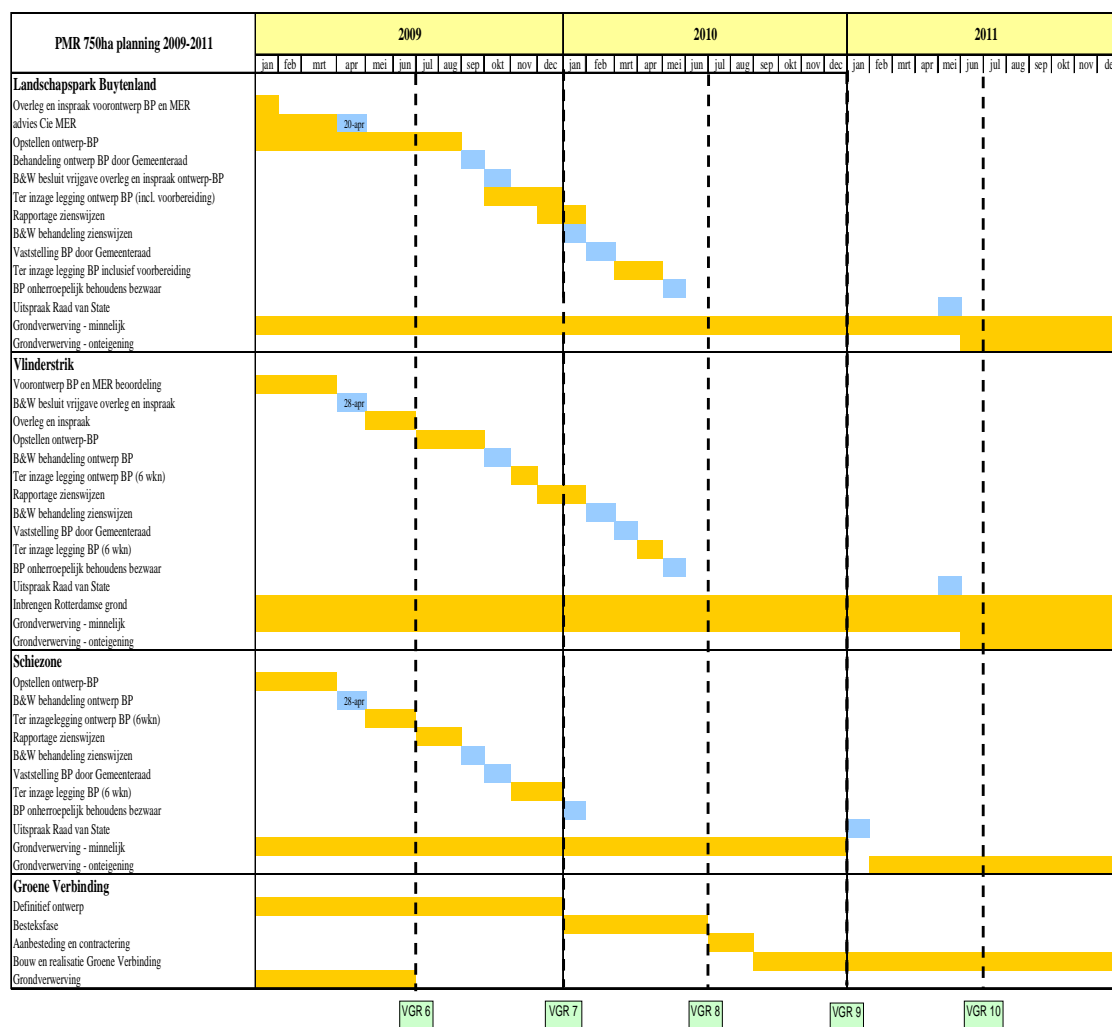
Deze Zesde Voortgangsrapportage PMR/750ha heeft betrekking op de periode van 1 januari tot en met 30 juni 2009. Voor het programma en de deelprojecten volgt een beschrijving van de voortgang van de mijlpalen over de genoemde verslagperiode, waarna ook een korte doorkijk volgt voor de komende periode. In een paragraaf 'planning' wordt voor alle deelprojecten inzicht gegeven in de mijlpalen tot en met eind 2011.

Communicatie Programma PMR/750ha

Voor het gehele Programma PMR/ 750 ha is in januari en februari 2009 deelgenomen aan bijeenkomsten van de Roadshow van het Havenbedrijf Rotterdam. Met informatiepanelen en schriftelijk informatiemateriaal is het publiek geïnformeerd over de inhoud en voortgang van de 750 ha. Via de website www.kiezenvoorgroen.nl worden alle bij PMR/750ha betrokken partijen en geïnteresseerden tijdig geïnformeerd over actuele ontwikkelingen. De wijze van communicatie per deelproject wordt behandeld in de volgende paragrafen.

Planning

De deelprojecten van het programma PMR/750ha bevinden zich thans in de Ontwerp/RO-fase. De inzet van de PMR-partners is voor alle deelprojecten van PMR/750ha gericht op begin 2010 vastgestelde bestemmingsplannen. Het belang van zo spoedig mogelijk vastgestelde bestemmingsplannen wordt ingegeven door de politieke koppeling tussen Maasvlakte 2 en PMR/750ha. In de onderstaande figuur is een planning opgenomen, waarbij per deelproject de mijlpalen voor 2009, 2010 en 2011 zijn weergegeven. Hoewel er bij enkele deelprojecten enige vertraging is opgetreden, verloopt de planning conform de afspraken van de UWO en het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha. Wijzigingen ten opzichte van de in de vijfde voortgangsrapportage opgenomen planning worden toegelicht bij de voortgang van de deelprojecten onder de kopjes 'planvorming'. De stippellijnen markeren de peildata van de halfjaarlijkse Voortgangsrapportages PMR/750ha aan de Tweede Kamer.

Voortgang deelprojecten PMR/750ha

- PKB-doel: Landschapspark Buytenland op Midden-IJsselmonde (600ha natuur en recreatiegebied)

Organisatie

In de verslagperiode heeft het projectteam Buytenland - de uitvoeringsorganisatie van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Albrandswaard - zich toegespitst op de voorbereiding van het ontwerpbestemmingsplan. Daarnaast bereidt de organisatie zich voor op de realisatie van het natuur- en recreatiegebied. Hierbij gaat het om de verwerving van gronden en de uitwerking van de inrichting en het beheer van het gebied.

Sinds januari 2009 zijn de provinciale medewerkers van het projectteam Buytenland twee tot drie dagen in de week werkzaam op het gemeentehuis van Albrandswaard.

Planvorming

Tot 8 januari 2009 hebben het voorontwerpbestemmingsplan Landschapspark Buytenland en het Milieueffectrapport ter visie gelegen. Er zijn 153 reacties binnengekomen.

Daarnaast is een aantal reacties van bewoners verzameld en verenigd in één reactie van het Platform Polders Albrandswaard (PPA). Voor de helft van de binnengekomen reacties geldt dat gepleit wordt voor het behouden van de bestaande (agrarische) functies en het daarbij behorende landschapsbeeld. De overige reacties betroffen vooral deelbelangen en meer technische kwesties.

De inspraakreacties worden zorgvuldig verwerkt in een Nota van Beantwoording en betrokken bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan.

Overleg met de Commissie voor de milieueffectrapportage heeft plaatsgevonden waarna de Commissie op 11 februari 2009 heeft verzocht om een schriftelijke aanvulling betreffende het toetsingscriterium recreatie, de onderbouwing van keuzes gemaakt in het Meest Milieuvriendelijk alternatief (MMA) en het Voorkeursalternatief (VKA) en een nadere duiding van wat bedoeld wordt met 'natuurakkers'. Op 11 maart 2009 heeft het bevoegd gezag (de gemeente Albrandswaard) deze aanvulling geleverd in de vorm van een door de initiatiefnemer (de provincie Zuid-Holland) opgestelde notitie. Op 20 april 2009 heeft de Commissie haar definitieve advies gegeven. De Commissie is van oordeel dat in het MER en de aanvulling daarop voldoende inzicht wordt gegeven in de milieugevolgen van het voornemen van de initiatiefnemer. Met deze goedkeuring is het milieueffectonderzoek afgerond.

Na de tervisielegging van het voorontwerp en het milieueffectrapport is de voorbereiding van het ontwerpbestemmingsplan opgepakt. In dat kader zijn diverse studies verricht naar de inrichting van het recreatiedeel, mogelijke exploitatievormen van het gebiedsgedeelte waar natuurakkers zijn voorzien en een nadere invulling van het zuidelijke gedeelte waar een andere vorm van hoogwaardige natuur is gepland. Belangrijke kwesties hierbij zijn de ontsluiting van het gebied, de ligging van een recreatief concentratiepunt, de veiligheid (plaatsgebonden en groepsrisico) en de waterhuishouding (kwaliteit en kwantiteit) van het plangebied. De uitkomsten van deze studies leiden tot een aantal aanpassingen.

Het ontwerpbestemmingsplan zal in het vierde kwartaal van 2009 ter visie worden gelegd. Voorafgaand hieraan zal het College van B&W van de gemeente Albrandswaard de gemeenteraad consulteren over het ontwerpbestemmingsplan. Vaststelling van het bestemmingsplan is voorzien in februari 2010. Daarmee loopt de planning een aantal maanden achter op het eerder gepresenteerde tijdschema. De vertraging laat zich verklaren uit het feit dat het meer tijd kostte dan aanvankelijk gedacht om de bovengenoemde studies uit te voeren. Daarnaast is er intensief overleg gevoerd tussen de gemeente Albrandswaard en de provincie Zuid-Holland over de invulling van het ontwerpbestemmingsplan, gegeven de uitgangspunten van de PKB en de wensen vanuit de regio. Het proces tot vaststelling van het ontwerpbestemmingsplan is een intensief traject dat zorgvuldig wordt doorlopen. Ondanks de opgelopen vertraging valt de planning binnen de in PMR-kader met het Rijk gemaakte afspraken. De planvorming ligt op schema. De geplande mijlpalen worden naar verwachting gehaald.

Grondverwerving

Vooruitlopend op de vaststelling van het bestemmingsplan worden gesprekken gevoerd met eigenaren en pachters over grondverwerving. Deze gesprekken vinden plaats in het kader van minnelijke verwerving, waarbij de grondeigenaar en de provincie in overleg komen tot een prijs en voorwaarden voor verkoop. Voor het zuidelijk deel (het gebied ten zuiden van de Essendijk) hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hiervoor in mei 2008 een ruimtelijke visie vastgesteld die dient als kader voor de verwerving op basis van volledige schadeloosstelling. Voor het gebied ten noorden van de Essendijk is in de verslagperiode overeenkomstige besluitvorming voorbereid. Dit besluit volgt in de tweede helft van 2009.

In 2008 is van de eigenaren en pachters onderzocht welke wensen zij hebben. Enkele grote agrarische bedrijven (in totaal ca. 100 hectare) opteren voor bedrijfsverplaatsing. Voor één bedrijf is geschikte ruilgrond gevonden. In de verslagperiode zijn de contacten met de grondeigenaren en de pachters verder aangehaald. Resultaat hiervan is dat er met meerdere eigenaren wordt gesproken over een definitieve overeenkomst en dat met één eigenaar overeenstemming is bereikt. Het is de verwachting dat in de tweede helft van 2009 overeenstemming wordt bereikt over andere aankopen. Door meerdere aankopen te realiseren volgt voor alle partijen duidelijkheid over de aankoopwaarde van de grond. Deze duidelijkheid is essentieel bij de onderhandelingen en ondersteunt de minnelijke verwerving. Ook de planologische duidelijkheid die volgt als het bestemmingsplan is vastgesteld zal de grondverwerving verder stimuleren.

De grondverwerving past binnen de in het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha opgenomen planning en afspraken.

Vorbereiding op het beheer

De provincie Zuid-Holland betreft mogelijke toekomstige beheerders bij de planvormingsfase, aangezien deze vanuit hun expertise goed kunnen adviseren over kostenoptimalisatie van de verschillende varianten.

Communicatie

Het in 2008 gestarte Strategisch Omgevingsmanagement (SOM) is in de eerste helft van 2009 verder uitgebouwd. Om beter zicht te krijgen op de behoeftes van toekomstige gebruikers en om de dialoog met de omgeving te versterken, heeft de provincie opdracht gegeven aan een onafhankelijk bureau een belevingswaardeonderzoek voor het Landschapspark uit te voeren. Dit bureau heeft onderzoek gedaan naar de vraagzijde van de markt. In een aanvullend onderzoek is de aanbodzijde van de markt geanalyseerd en zijn mogelijke toekomstige recreatietrends verkend. De uitkomsten van het belevingswaardeonderzoek zijn input voor het bestemmingsplan en de uitwerkingsplannen. Uit het belevingswaardeonderzoek blijkt onder andere dat het merendeel van de ondervraagden (inclusief bewoners uit Albrandswaard) natte natuur beschouwen als het meest gewilde inrichtingselement voor Buytenland. De optie met een mix van diverse inrichtingselementen als 'water en ruige natuur', 'familiepark', 'boerenland' en 'parklandschap' was veruit het populairst.

Eind januari is een informele bijeenkomst georganiseerd voor de samenwerkingspartners. Aanwezigen kregen een tour door Buytenland in het park. Het doel van de zogenaamde 'Oud en Nieuw Tour' was tweeledig: enerzijds kennismaken met de ambtenaren van de gemeente Albrandswaard. Anderzijds is met elkaar gesproken over de uitdagingen waar het project Buytenland in 2009

voor staat en hoe samenwerkingsverbanden vorm moeten krijgen.

In de verslagperiode zijn twee digitale en twee papieren nieuwsbrieven verschenen.

- PKB-doel: Noordrand: Schiezone (50ha natuur- en recreatiegebied) en Schiebroekse en Zuidpolder (“Vlinderstrik”, 100ha natuur- en recreatiegebied)

Organisatie

In de verslagperiode is de uitvoeringsorganisatie van de gemeente Rotterdam aangepast aan de voortgang van de projecten.

Schiezone

De organisatie van de Schiezone heeft zich toegespitst op de juridisch-planologische procedure, die nodig is om de plannen tot uitvoering te kunnen brengen: het bestemmingsplan. Daarnaast bereidt de organisatie zich – in goede samenwerking met Vereniging Natuurmonumenten als toekomstige beheerder – voor op de uiteindelijke realisatie van het natuur- en recreatiegebied. Hierbij gaat het om de verwerving van gronden (nog circa 10ha) en de uitwerking van de inrichting en het beheer van het gebied.

Vlinderstrik

De organisatie van de Vlinderstrik is in de tweede helft van 2008 gestart met het juridisch verankeren van het vastgestelde masterplan voor het gebied door aanpassing van de vigerende bestemmingsplannen in de gemeenten Rotterdam en Lansingerland.

Planvorming

Voor beide projecten in de Noordrand is gewerkt aan het bestemmingsplan. In de Vlinderstrik ging dit gepaard met een MER-beoordeling.

Schiezone

Het ontwerpbestemmingsplan heeft ter inzage gelegen tot 9 juli 2009: bewoners, betrokkenen, maatschappelijke organisaties en wettelijke overlegpartners konden hun zienswijzen indienen bij de Gemeente Rotterdam. De zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan zijn divers van aard.

Vragen en reacties hebben betrekking op de relatie met PMR en Maasvlakte 2 en de afspraken met Natuurmonumenten over het toekomstige beheer van het gebied. Daarnaast zijn er zienswijzen en vragen ingediend over de toekomstige inrichting van het gebied en de uitbreiding van een maatschappelijke voorziening op één van de bestaande landgoederen in de Schiezone.

De zienswijzen zullen binnen de wettelijke periode van 12 weken worden behandeld en verwerkt, zodat de gemeenteraad het bestemmingsplan voor het einde van 2009 kan goedkeuren. Naar verwachting zal het bestemmingsplan eind 2010 onherroepelijk zijn.

Met betrekking tot de verdere uitwerking van de natuurontwikkeling is in samenwerking met de Vereniging Natuurmonumenten een concept inrichting- en beheerplan totstandgekomen. Tijdens een speciale informatieavond eind september zal dit plan met bewoners en betrokkenen worden besproken. Verwacht wordt dat het definitieve plan voor het einde van 2009 gereed zal zijn.

Vlinderstrik

In de bestuurlijke besluitvorming en de ruimtelijke procedures voor de Vlinderstrik trekken de gemeenten Rotterdam en Lansingerland samen en daarmee gelijktijdig op. In de eerste helft van 2009 zijn zowel het voorontwerpbestemmingsplan Vlinderstrik als ook de MER-beoordeling aangeboden aan de colleges van B&W van de gemeenten Rotterdam en Lansingerland. Het voorontwerpbestemmingsplan maakt de aanleg van 100 hectare natuur- en recreatiegebied voor PMR (en 40 aanvullende hectares) in de Zuid- en Schiebroekse Polder mogelijk. Met dit nieuwe bestemmingsplan voor de Vlinderstrik worden ook vigerende bestemmingsplannen in het gebied geactualiseerd en bestaande functies (woningen, infrastructuur, bedrijven etc.) meegenomen.

Het voorontwerpbestemmingsplan is van 15 mei tot en met 26 juni 2009 ter inzage gelegd. Tijdens deze inspraakperiode zijn schriftelijke en mondelinge inspraakreacties binnengekomen, waarbij laatstgenoemde zijn genoteerd tijdens de op 27 mei gehouden inspraak- en informatieavond. De reacties, vragen en opmerkingen hebben een divers abstractieniveau. Reacties hebben betrekking op individuele, persoonlijke situaties en de manier waarop deze terug te vinden zijn op de plankaart, de toelichting en de voorschriften van het bestemmingsplan. Andere reacties hebben betrekking op het Recreatief Concentratiepunt die het recreatieve karakter van de Vlinderstrik moet versterken. Daarnaast hebben diverse reacties betrekking op de verdere planvorming en uitvoering, zoals de recreatieve en ecologische inrichting en bereikbaarheid en het toekomstig beheer. De toename van infrastructuur in en rond het gebied – in het recente verleden (HSL, N471, RandstadRail) en in de toekomst (ZoRo-bus, N209, A13/16) – is een groot zorgpunt. De mogelijk negatieve beïnvloeding van het gebied door dergelijke projecten komt herhaaldelijk terug in de inspraakreacties. Opvallend is het ontbreken van vragen over de juridische koppeling met de Tweede Maasvlakte en de PKB PMR.

Op basis van de MER-beoordeling hebben de gemeenteraden van Rotterdam en Lansingerland besloten dat voor dit plan geen MER hoeft te worden opgesteld.

De binnengekomen visies van drie potentiële beheerders zijn voor de projectorganisatie aanleiding om vervolggesprekken aan te gaan. Er zijn verschillen in de voorgestelde beheerssystematiek. Bovendien interpreteren de drie partijen het Masterplan Vlinderstrik elk op hun eigen wijze. De projectorganisatie heeft een eerste selectie toegepast. Met twee partijen worden vervolggesprekken aangegaan. Er zijn nog geen verdere afspraken gemaakt.

De planvorming voor de Schiezone en de Vlinderstrik komt nagenoeg overeen met de planning zoals deze in de Vijfde Voortgangsrapportage PMR/750 ha is gemeld. De lichte vertraging in het project Schiezone is ontstaan door een tijdelijk tekort aan capaciteit in de projectorganisatie. De voortgang van beide projecten past binnen de met de UWO en het Uitvoeringsprogramma gemaakte afspraken.

Communicatie

Schiezone

Bij de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan is voor bewoners en belanghebbende een 'zienswijze-avond' georganiseerd. Op deze avond is een toelichting gegeven op het verdere verloop van de bestemmingsplanprocedure, de planning, en de stand van zaken met betrekking tot het Inrichting- en Beheerplan. Daarnaast werd aanwezigen de mogelijkheid geboden om mondeling zienswijzen in te dienen. Zo'n dertig bewoners en betrokkenen hebben deze avond bezocht, waarbij sprake was van een kritische maar opbouwende sfeer. Men blijft afwachting ten aanzien van de plannen, te meer omdat het voorgelegde ontwerpbestemmingsplan geen specifieke antwoorden kan geven op vragen aangaande de inrichting. Aan het einde van het derde kwartaal van 2009 wordt voor bewoners en belanghebbenden een informatieavond georganiseerd, waar de conceptversie van het Inrichting- en Beheerplan door de Vereniging Natuurmonumenten wordt toegelicht. Betrokkenen kunnen hier ook eventuele specifieke wensen kenbaar maken. Het definitieve Inrichting- en Beheerplan zal begin 2010 aan bewoners en belanghebbenden worden gepresenteerd.

Vlinderstrik

In het eerste kwartaal van 2009 zijn bewoners, bedrijven en betrokkenen in en rond de Vlinderstrik schriftelijk geïnformeerd over de voortgang van het project en de te verwachten publicatie van het voorontwerpbestemmingsplan. De formele bekendmaking van de terinzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan Vlinderstrik is zoals gebruikelijk gepubliceerd in de lokale huis-aan-huisbladen in beide gemeenten en op de websites van de (deel)gemeente. Daarnaast zijn bewoners, bedrijven en betrokkenen van de Vlinderstrik ook

persoonlijk geïnformeerd over de terinzagelegging, waarbij zij tevens zijn uitgenodigd voor de informatie- en inspraakavond. De avond is bezocht door zo'n tachtig bewoners en betrokkenen en is in een goede sfeer verlopen. Aanwezigen toonden opnieuw een grote betrokkenheid bij het gebied en lijken zich over het algemeen de meerwaarde van een

definitief groene bestemming voor het gebied te realiseren. Hun grootste zorg ligt dan ook niet zozeer bij de (wijze van) uitvoering van de plannen, maar met name bij de mogelijk negatieve beïnvloeding van het gebied door andere (grote) projecten (A13/16, etc.). Via de website www.kiezenvoorgroen.nl kunnen het Masterplan Vlinderstrik en het voorontwerpbestemmingsplan (inclusief bijbehorende kaarten) worden gedownload. Verder zijn er contacten tussen de gemeente Rotterdam, gemeente Lansingerland en individuele bewoners en betrokkenen. Zoveel mogelijk communicatielijnen worden benut. Na de zomervakantie verschijnt de eerste uitgave van de speciale Nieuwsbrief, die huis aan huis in het gebied zal worden verspreid.

Grondverwerving

Schiezone

De gemeente Rotterdam heeft reeds een groot deel (ca. 80%) van de betreffende gronden in bezit. Verwacht wordt dat de gronden van twee particuliere eigenaren (ca 10ha) voor het einde van 2009 kunnen worden aangekocht. Deze gronden zullen in erfpacht worden uitgegeven aan Vereniging Natuurmonumenten die de gronden zal gaan beheren. Onderhandelingen zijn in de eerste helft van 2009 tijdelijk opgeschort, maar zijn op dit moment weer hervat. De eigenaren lijken op dit moment bereid de gronden te verkopen. De onderhandelingen spitsen zich toe op de prijs en de mogelijkheden om het gebruik deels en tijdelijk voort te kunnen zetten. De overdracht van de reeds verworven Rotterdamse gronden aan Vereniging Natuurmonumenten heeft begin 2009 plaatsgehad.

Vlinderstrik

Ook in de Vlinderstrik heeft de gemeente Rotterdam al een groot aantal hectares in bezit (ca. 70% van het PKB-zoekgebied). Deze Rotterdamse gronden worden ingebracht. Daarnaast zullen er gronden van diverse eigenaren aangekocht moeten worden. Hiertoe is een eerste verwervingsstrategie opgesteld. De beschikbaarheid van budget vanuit de PMR-bijdragen en andere (aanvullende) bijdragen zijn hierin grotendeels leidend. Daarnaast wordt in de fasering van de verschillende verwervingen rekening gehouden met de - per situatie verschillende - bedrijfseconomische perspectieven voor eigenaren en ondernemers voor het moment van opkopen van de desbetreffende grond(en). De verwervingsstrategie biedt in communicatieve zin duidelijkheid aan eigenaren over de gewenste planning van de aankopen. Met het vaststellen van de grondexploitatie later dit jaar wordt de verwervingsstrategie definitief gemaakt.

- PKB-doel: Groene Verbinding: wandel- en fietsverbinding over infrastructuurbundel

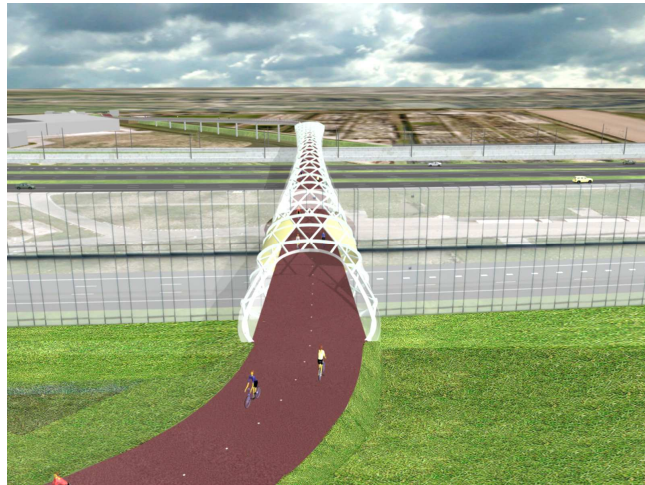
Organisatie

Er hebben zich in de verslagperiode geen organisatorische wijzigingen voorgedaan. De bestuurlijke afstemming en de communicatie voor het deelproject Groene Verbinding verlopen via de projectorganisatie van het deelproject Landschapspark Buytenland.

Planvorming

De stadsregio Rotterdam heeft in september 2006 het Ingenieursbureau Gemeentewerken opdracht gegeven een architectonisch voorontwerp te maken voor de Groene verbinding en het proces rondom de Groene Verbinding te coördineren. Het voorontwerp is in oktober 2007 opgeleverd. In april 2008 is opdracht verleend voor het definitieve ontwerp.

Nadat ProRail eind 2008 uitsluitsel gegeven had over de nieuwe definitieve hoogte boven het spoor werd duidelijk dat voor het spoorse gedeelte een aanpassing van het ontwerp nodig was. Hiervoor was een inhaalslag op het voorontwerp nodig. Inmiddels wordt ook voor het spoorse gedeelte gewerkt aan het definitieve ontwerp. De oplevering van het definitieve ontwerp is een paar maanden naar achteren geschoven en staat nu gepland voor het vierde kwartaal van 2009. Dit heeft geen consequenties voor de uiteindelijke oplevering van de Groene Verbinding. Deze is overeenkomstig de planning van het Uitvoeringsprogramma gepland voor 2012.

In de projectomgeving van de Groene Verbinding zijn twee andere ontwikkelingstrajecten gaande waar de stadsregio Rotterdam door middel van voorinvesteringen op heeft geanticipeerd. Het betrof de bouw van het geluidscherm A15 ter hoogte van de woningbouwlocatie Portland en de wandelwal achter dit geluidscherm. Inmiddels zijn de funderingswerkzaamheden voor het kunstwerk bij het geluidscherm afgerond. Het ophogen van de wandelwal is nog in uitvoering.

Met relevante partijen in de projectomgeving zijn uitvoeringsovereenkomsten in de maak over realisatie, onderhoud en beheer. De uitvoeringsovereenkomst Groene Verbinding met Rijkswaterstaat is op 30 juni 2009 getekend. In deze uitvoeringsovereenkomst hebben Rijkswaterstaat en de stadsregio Rotterdam de afspraken en wederzijdse verplichtingen vastgelegd ten aanzien van de Groene Verbinding in relatie tot de verbreding van Rijksweg 15 en het naastgelegen geluidscherm Portland. Uitvoeringsovereenkomsten met de gemeente Albrandswaard, ProRail en de gemeente Rotterdam zullen in de tweede helft van 2009 worden ondertekend.

Communicatie

Voor de Groene Verbinding is een communicatieplan gemaakt. Tijdens de definitieve ontwerpfase en voorafgaand aan de ruimtelijke orderingsprocedures wordt actief naar buiten toe gecommuniceerd over de Groene Verbinding. Sinds januari 2009 wordt nieuws over de Groene Verbinding vermeld in de nieuwsbrieven van Buytenland.

Routereservering Groene Verbinding

Situatie voor aanleg Groene Verbinding

Scope / doelstellingen

Er hebben zich in de verslagperiode geen scopewijzigingen voorgedaan.

De ambitie is om de gehele Zuid- en Schiebroekse Polder integraal tot natuur- en recreatiegebied te ontwikkelen. Deze ambitie wordt ingegeven door het belang van het gebied op lokale en regionale schaal. Een integrale natuur- en recreatieontwikkeling voor de gehele Zuid- en Schiebroekse polder tezamen bestrijkt ongeveer 140ha. De PMR-opgave voor de Zuid- en Schiebroekse polder betreft de ontwikkeling van 100ha.

Financiën

In de verslagperiode zijn geen grote uitgaven gedaan ten laste van het programmabudget (peildatum 30 juni 2009).

Voor het project Buytenland (incl.de programmasturing op de 750 hectare) is € 117,5 miljoen (prijspeil 2002) beschikbaar. De in 2008 verschenen grondprijmonitor 2007 van LNV en de lopende onderhandelingen met grondeigenaren, geven de indicatie dat de grondprij mogelijk hoger zal uitvallen dan aanvankelijk was voorzien.

Voor de twee projecten in de Noordrand van Rotterdam is € 30,5 mln (prijspeil 2002) beschikbaar. Daarbij is een verdeling van de gelden gemaakt tussen de Schiezone (50ha) en de Zuid- en Schiebroekse Polder (100ha). De (financieel sluitende) grondexploitatie Schiezone is bij de vaststelling van het Masterplan Schiezone in uitvoering gegaan. Het vastgestelde Masterplan Vlinderstrik beschrijft het ruimtelijke plan voor de gehele Vlinderstrik (140ha); de bijbehorende grondexploitatie is in voorbereiding. De ontwikkeling van de PMR-opgave van 100 hectare is financieel uitvoerbaar.

Voor de Groene Verbinding hebben zich in de verslagperiode geen ontwikkelingen voorgedaan die leiden tot nieuwe inzichten met betrekking tot de financiën. De kostenraming voor de Groene Verbinding is bij oplevering van het voorontwerpfasedocument (oktober 2007) aangepast op basis van de op dat moment actuele inzichten. De volgende kostenraming vindt bij de oplevering van het definitieve ontwerp plaats (vierde kwartaal 2009). De realisatie van de Groene Verbinding is binnen het taakstellend budget uitvoerbaar.

Risico's

De vier deelprojecten van PMR/750ha hebben verschillende risicoprofielen. Zo beschikt de gemeente Rotterdam als projecttrekker van de Noordrand over een groot deel van de gronden in de Noordrand. Daarmee is het risico voor de gemeente Rotterdam in relatie tot de grondverwerving voor de Noordrand kleiner dan het risico voor de provincie Zuid-Holland in relatie tot de grondverwerving voor het deelproject Landschapspark Buytenland.

Na enkele meer algemeen geldende risico's, volgt per deelproject een overzicht met de meest belangrijke actuele risico's en bijpassende beheersmaatregelen.

Algemeen

- Via bestemmingsplannen moet de ontwikkeling van de deelprojecten planologisch worden geborgd. Dit vergt tijd, met een risico op ongewenste vertraging. Betrokken partijen zetten in op een snel en zorgvuldig planologisch traject met ruimte voor voldoende maatschappelijke betrokkenheid;
- Langjarige spreiding van de uitvoering van de deelprojecten leidt tot risico's met betrekking tot de planologische procedures en fluctuaties inzake prijzen en de rentestand. Ook het behoud van maatschappelijk draagvlak is een risico. Om deze risico's te beheersen wordt de projectgeschiedenis vastgelegd, vindt een eenduidige archivering en projectaanpak plaats en wordt zorggedragen voor een officiële en traceerbare besluitvorming. Het structureel updaten van de grondexploitatie, waarbij rekening wordt gehouden met rente- en prijsstijgingen, is een andere belangrijke beheersmaatregel om dit risico te beperken.

Landschapspark Buytenland

De belangrijkste risico's voor Landschapspark Buytenland in deze fase van de planvorming:

Grondverwerving

- De 'minnelijke' grondverwerving loopt minder hard dan aangenomen. Met de in mei 2008 door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vastgestelde ruimtelijke visie is een belangrijke beheersmaatregel genomen om de voortgang van de grondverwerving gedurende de minnelijke fase te borgen. Op grond van dit besluit is het mogelijk om aan de (agrarische) ondernemers in het zuidelijk gedeelte van het plangebied biedingen te doen voor aankoop van grond op basis van volledige schadeloosstelling. Voor de tweede helft van 2009 is een GS-besluit voorzien dat het mogelijk maakt om ondernemers in het noordelijk gedeelte van het plangebied biedingen te doen voor aankoop van grond op basis van volledige schadeloosstelling. Tevens spannen de provincie Zuid-Holland en de gemeente Albrandswaard zich maximaal in voor een in februari 2010 door de gemeenteraad vastgesteld bestemmingsplan. Naar verwachting krijgt de grondverwerving hiermee een impuls;
- Een hogere grondprijs, een mogelijk hogere schadeloosstelling voor bedrijven en een mogelijk te laag ingeschatte kostenpost voor bodemonderzoek naar vervuiling. Gevolg is dat er mogelijk minder budget resteert voor beheer en inrichting en minder budget om onvoorziene risico's te dekken. Om het beoogde kwaliteitsniveau te bereiken zijn beheersmaatregelen nodig. Een belangrijke beheersmaatregel is het maken van keuzes inzake de omvang van het te verwerven gebied en de mogelijkheid tot zelfrealisatie. Door de beheerkosten mee te nemen in de aanbesteding van de planrealisatie (PPS-contract) kan mogelijk een kostenbesparing op de beheeruitgaven gerealiseerd worden. Ook voorziet artikel 12 van de UWO PMR/750 ha in de afspraak dat de

ondertekenaars in geval van gewijzigde of onvoorziene omstandigheden nader met elkaar in overleg treden om gezamenlijk tot een oplossing te komen.

Planvorming

- Omdat in de PKB PMR (2006) besluiten zijn verankerd als Beslissingen van wezenlijk belang, is het planologisch zwaartepunt op het niveau van de gemeente Albrandswaard komen te liggen. Daarmee is de doorloop van deze procedure cruciaal voor de tijdige realisatie van het Landschapspark. De zwaarte neemt nog toe wanneer het PKB-plangebied van 600ha en het aanpalende gebied op Midden-IJsselmonde procedureel in één bestemmingsplan aan elkaar worden gekoppeld. De provincie Zuid-Holland kiest voor een oplossingsrichting waarbij de provincie zich beperkt tot het PKB-plangebied van 600ha, omdat de scope en budgettering zich beperken tot dit gebied. Door bij herziening van het bestemmingsplan de gebieden buiten de 600 ha van de PKB een overwegend conserverende bestemming te geven wordt het risico op vertraging beheerst. In nauwe samenwerking met de gemeente Albrandswaard stuurt de provincie Zuid-Holland op een in februari 2010 vastgesteld bestemmingsplan. Consultatie van de gemeenteraad over het ontwerpbestemmingsplan is gepland voor eind september 2009. Hierbij wordt gewerkt aan draagvlak voor en communicatie over de inhoud;
- De uitwerking van het voorkeursalternatief in het bestemmingsplan. De gemeente Albrandswaard heeft onderdelen van het voorkeursalternatief van de provincie Zuid-Holland en de Albrandswaardse variant opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan. De Albrandswaardse variant wijkt op enkele onderdelen af van het voorkeursalternatief. Mede op grond van de uitkomsten van de in de verslagperiode uitgevoerde studies naar onder meer de meest wenselijke uitwerking van de PKB en besluitvorming over de reacties op het voorontwerpbestemmingsplan wordt het ontwerpbestemmingsplan opgesteld. Uitgaande van het voorkeursalternatief en voortschrijdend inzicht spant de provincie Zuid-Holland zich, in het kader van het strategisch omgevingsmanagement en de communicatie over het project, in overleg met betrokken partijen maximaal in om Buytenland binnen de gemaakte afspraken te ontwikkelen. Uitgangspunt hierbij is het opstellen van een (ontwerp)bestemmingsplan dat voldoet aan de met de PKB gestelde eisen.

Maatschappelijk draagvlak

- Het behoud van het maatschappelijk draagvlak. Het risico van het ontbreken daarvan wordt beheerst door het organiseren van een professionele communicatie met direct betrokkenen en maatschappelijke partijen. Zo is in het kader van strategisch omgevingsmanagement in de verslagperiode een belevingswaardeonderzoek onder de stedelingen uitgevoerd die dichtbij het beoogde landschapspark wonen, met als doel beter zicht te krijgen op de behoeften van toekomstige gebruikers. De resultaten van het onderzoek worden benut voor het bestemmingsplan en de uitwerkingsplannen.

Schiezone en Vlinderstrik

De belangrijkste risico's voor de Noordrand-deelprojecten in deze fase van de planvorming:

Grondverwerving

- Om de PMR-opgave conform de UWO te realiseren, dienen particuliere gronden te worden aangekocht. Hoewel waar mogelijk wordt aangekocht op minnelijke basis, kan met een nieuw bestemmingsplan ook tot onteigening worden overgegaan. Het volgen van deze procedure heeft consequenties, zowel voor de planning als mogelijk ook financieel. De verwerving van deze gronden zal dan 1 tot 2 jaar later kunnen plaatsvinden, maar past binnen de met de UWO en het Uitvoeringsprogramma gemaakte afspraken;
- De in de PKB aangegeven begrenzing – te weten het zoekgebied voor de 100ha in de Zuid- en Schiebroekse Polder – volgt niet de logische begrenzing van percelen. De percelen van de in te brengen (Rotterdamse) en de aan te kopen (particuliere) grond in de Vlinderstrik lopen door tot in de aangrenzende reserveringszone voor de toekomstige A13/16. Mogelijk leidt dit tot gedwongen aankopen buiten het PKB-gebied. Binnen het projectbudget voor de Schiebroekse Polder en Zuidpolder – conform de UWO PMR 750ha – is geen rekening gehouden met een kostenpost voor deze gronden in de reserveringszone. De verwervingsstrategie brengt dit risico nader in kaart; het belicht de keuzes ten aanzien van de omvang en planning van deze verwervingen en daarmee de ware (financiële) grootte van dit risico. Om dit risico te beheersen vindt vroegtijdige afstemming met de projectorganisatie A13/16 plaats.

Planvorming

- De gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam (via Groenakkoord) zijn bereid bij te dragen aan de 40 aanvullende hectares in de Vlinderstrik. Hiermee is deze extra opgave echter niet volledig gedekt. Gezien de ruimtelijke en procedurele verwevenheid tussen de PMR-hectares en de extra opgave, kan het uitblijven van voldoende financiering consequenties hebben voor de planning van de PMR-opgave in de Vlinderstrik. Betrokken partijen spannen zich maximaal in om de financiering van de extra opgave volledig gedekt te krijgen en hebben daartoe in de verslagperiode overleg gevoerd. In de tweede helft van 2009 volgt duidelijkheid over de financiering van de extra opgave, waarbij het de verwachting is dat deze dekking wordt geregeld. Mocht dit onverhoopt niet lukken, dan dient alsnog een bestemmingsplan opgesteld te worden dat realisatie van de PMR-opgave borgt.

Maatschappelijk draagvlak

- Het behoud van maatschappelijk draagvlak is belangrijk. De communicatie heeft tot doel zowel tijdens de planvorming als de realisatie bij te dragen aan het creëren van draagvlak voor de plannen en het faciliteren van een goede dialoog met de omgeving. Bewoners, ondernemers en belanghebbenden zijn betrokkenen bij hun leefomgeving en kijken vanuit dit perspectief kritisch mee met veranderingen die de overheid daarin aan wil brengen. De projectorganisatie waardeert deze betrokkenheid en probeert deze kritische blik zo veel mogelijk te benutten bij de planvorming en de participatie. In de communicatie staat transparantie, integriteit en een democratisch verloop centraal. Een belangrijke beheersmaatregel hierbij is het uitvoeren van het communicatieplan dat zowel voor de Schiezone als de Vlinderstrik jaarlijks wordt opgesteld.

Voortschrijdend inzicht bij de volgende fase van de planvorming zal de meer projectinhoudelijke risico's zichtbaar maken.

Groene Verbinding

De belangrijkste risico's voor de Groene Verbinding in deze fase van de planvorming:

Planvorming

- Vertraging in de realisatie kan ontstaan door het niet tijdig verkrijgen van benodigde bouwvergunningen en instemming van de welstand/bouw en woningtoezicht. De beoordelende instanties worden daarom gedurende het ontwerpproces aan de hand van voorbesprekingen op de hoogte gehouden van de voortgang rondom de Groene Verbinding;
- De afspraken over beheer en onderhoud kunnen worden gemaakt op basis van het definitieve ontwerp. Dit betekent dat de procedures rondom de vaststelling van het definitieve ontwerp vertraging kunnen opleveren in de voortgang en tijdstip van definitieve vaststelling van de uitvoeringsovereenkomsten. De beheerders zijn betrokken bij het maken van het definitieve ontwerp. Er wordt zo snel mogelijk begonnen met een voorstel voor een uitvoeringsovereenkomst voor beheer en onderhoud.

Organisatie en kwaliteit

In 2008 hebben de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam een audit laten uitvoeren voor PMR/750ha. Het oordeel inzake de programma- en projectbeheersing is positief, waarbij het belangrijkste verbeterpunt betrekking heeft op de implementatie van het risicomanagement en de verankering daarvan binnen de organisaties.

In vervolg op het in de tweede helft van 2008 ingezette verbetertraject is in de verslagperiode:

- Door de partners een vervolg gegeven aan het uitwerken van het risicomanagementproces, gericht op het systematisch en continue identificeren, beheersen en registreren van risico's en beheersmaatregelen, waarbij recht wordt gedaan aan de sturing en coördinatie op programmaniveau en de eigen verantwoordelijkheid van de deelprojecten binnen PMR/750ha voor de (actualisatie van de) eigen risicodossiers;
- Op programmaniveau de halfjaarlijkse risicosessie voor de vier deelprojecten van PMR/750ha georganiseerd met vertegenwoordigers van provincie, gemeente en stadsregio, waarbij voor elk deelproject de relevante top risico's en bijpassende beheersmaatregelen zijn besproken en geëvalueerd. Daarnaast is een financieel risicoprofiel voor het project Buytenland gepresenteerd dat is opgesteld op basis van een voor dit project uitgevoerde kwantitatieve risicoanalyse.

De provincie Zuid-Holland zal het doorlopen van het risicomanagementproces door de andere uitvoerende partijen blijven stimuleren. Met de partners is afgesproken dat in de tweede helft van 2009 voor elk deelproject een kwantitatieve risicoanalyse wordt uitgevoerd op basis waarvan een financieel risicoprofiel volgt. Voor het project Buytenland wordt tevens een risicoprofiel inzake de (haalbaarheid van de) planning opgesteld.

De gemeente Rotterdam verankert het risicomanagement in de projectorganisatie door structureel tijdens het projectteamoverleg en andere sturende gremia de beheersmaatregelen van de belangrijkste en grootste risico's te evalueren en vervolgens indien nodig te herzien en/of te verbeteren. Met de vaststelling van de gehele grondexploitatie PMR/150ha in de tweede helft van 2009 krijgt de implementatie van het risicomanagement in de projectorganisatie definitief vorm. De risicoanalyses (w.o. riskmapping) worden structureel geactualiseerd; op basis hiervan worden beheersmaatregelen getroffen.

De stadsregio Rotterdam heeft het projectplan voor de Groene Verbinding aangepast in lijn met de in de audit 2008 genoemde verbeterpunten (betere beschrijving business case, toevoegen kwaliteitshoofdstuk en een betere beschrijving van de werkzaamheden).

Met de implementatie van de genoemde verbeterpunten kan het met de audit 2008 ingezette verbetertraject eind 2009 worden afgerond.

Bijlage 1: programmabeheersstructuur PMR/750ha

